

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

17 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către avocatul Buimistru Cristina în numele inculpatului Maceret Alexei și ultimul, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2016, în cauza penală privindu-l pe

*Maceret Alexei XXXXX, născut la XX XXXX XXXX,
domiciliat în XXXXX XXX XXX XX.*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 27.01.2015 - 26.02.2016;

instanța de apel: 20.04.2016 - 19.09.2016;

instanța de recurs: 13.04.2017 -17.05.2017.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursurilor în cauză în baza actelor din dosar,

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 26 februarie 2016, inculpatul Maceret Alexei a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal, și în baza acestei legi i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 8 luni în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită inculpatului Maceret Alexei a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 1 an.

2. Pentru pronunțarea sentinței în cauză, instanța de fond a constatat că, inculpatul Maceret Alexei la 24 octombrie 2014, în jurul orelor 00:40, deplasându-se pe str. Tudor Vladimirescu, 10, mun. Chișinău, având un comportament neadecvat, fiind suspectat de consum de substanțe narcotice, a fost stopat de către colaboratorii INP implicați în serviciul de menținere a ordinii publice, Cojocari Dorin și Ghilețchi Sergiu și condus în incinta Inspectoratului de Poliție Râșcani al DP mun. Chișinău de pe str. M. Costin 5/1, unde de la cet. Maceret Alexei a fost ridicat un tub de sticlă cu o

substanță solidă de culoare brună în interior, care a fost sigilat într-un plic din hârtie și remis pentru efectuarea expertizei chimice. Conform raportului de expertiză nr. 9746, din 25 noiembrie 2014 substanța cu care este îmbibat fragmentul de tifon, depistată și ridicată la 24 octombrie 2014, de la cet. Maceret Alexei, conține metamfetaină în cantitate de 0,055 g (*preparată artizanal din efedrină*), care se atribuie la substanțe psihotrope (f. d. 186).

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul prin care a solicitat casarea parțială a sentinței din motivele invocate în partea descriptivă a apelului, pronunțarea unei noi hotărâri prin care Maceret Alexei să fie declarat vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal, numindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 an, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis (f. d. 191).

În susținerea apelului, procurorul a indicat că, instanța de judecată constatând prin sentință că condamnatul într-adevăr a săvârșit infracțiunea menționată, n-a luat în considerație faptul că infracțiunea, a fost comisă în stare de recidivă. Astfel, prin sentința Judecătoriai Râșcani mun. Chișinău din 09.02.2011, Maceret Alexei fost condamnat la 2 ani și 6 luni închisoare, executând pedeapsa în penitenciar de tip semiînchis, pentru comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 217 alin. (2), 217² Cod penal, fiind eliberat din detenție în luna iunie 2013, iar în aceste circumstanțe conform art. 111 Cod penal, se consideră stins antecedentul penal dacă au expirat 2 ani după executarea pedepsei pentru săvârșirea unei infracțiuni ușoare sau mai puțin grave, în cazul respectiv antecedentul penal nu a fost stins.

Mai mult procurorul a menționat art. 34 Cod penal, care stipulează că se consideră recidivă comiterea cu intenție a uneia sau mai multor infracțiuni de o persoană cu antecedente penale. Totodată, dispoziția art. 82 Cod penal, stabilește că, la aplicarea pedepsei pentru recidivă de infracțiuni se ține cont de numărul, caracterul, gravitatea și urmările infracțiunilor săvârșite anterior, de circumstanțele în virtutea cărora pedeapsa anterioară a fost insuficientă pentru corectarea vinovatului, precum și de caracterul, gravitatea și urmările infracțiunii noi, iar conform art. 82 alin. (2) Cod penal, mărimea pedepsei pentru recidivă nu poate fi mai mică de jumătate prevăzute la articolul corespunzător din Partea special a Codului penal, deci, în cazul dat, instanța de judecată urma să îi stabilească inculpatului o pedeapsă de cel puțin 6 luni închisoare.

Procurorul a susținut în cererea de apel că, instanța de judecată la stabilirea pedepsei nu a ținut cont de toate circumstanțele cauzei, ignorând prevederile art. 75 Cod penal și anume: *de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite de inculpatul Maceret Alexei, de faptul că el vina nu a recunoscut-o, careva date concrete nu a*

comunicat indicând că nu ține minte cele întâmplate, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, precum și de personalitatea inculpatului, și anume de faptul că acesta anterior a săvârșit 3 infracțiuni intenționate(f. d. 190-191).

3.1. Împotriva deciziei a declarat apel inculpatul Maceret Alexei prin care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru primă instanță, prin care să-i fie stabilită inculpatului o pedeapsă mai blândă cu aplicarea prevederilor art. 231 sau art. 95 Cod penal.

În argumentarea apelului, inculpatul a invocat că este bolnav de epilepsie, fiind invalid de gradul - II, în acest sens, prezentând documente, anexate la cerere. La fel, se mai invocă că procurorul în temeiul art. 31, 33 și 51, nu avea dreptul de a reprezenta învinuirea în instanța de fond.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2016, a fost respins apelul declarat de către inculpatul Maceret Alexei ca fiind depus peste termen, admis apelul procurorului casată sentința parțial în partea stabilirii pedepsei cu pronunțarea unei hotărâri prin care:

Maceret Alexei a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal, aplicându-i pedeapsa cu închisoare la 8 luni în penitenciar de tip semiînchis.

4.1. În motivarea deciziei, instanța de apel a menționat că, la aplicarea pedepsei, prima instanță n-a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75 și 90 Cod penal, astfel este neîntemeiată și nefondată condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate inculpatului.

Instanța de apel a indicat că, interpretarea rațională a prevederilor art. 90 Cod penal, care constituie sediul instituției suspendarea condiționată a executării pedepsei, determină concluzia că pentru aplicarea acestora trebuie să existe anumite condiții, indicând în sentință motivele condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate inculpatului.

În speță, cu certitudine s-a constatat că nu există temei legal pentru ca inculpatul să beneficieze de posibilitatea corectării și reeducării în condiții non-privative de libertate, deoarece nu s-au constatat circumstanțe ce justifică suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, aplicate inculpatului.

Așadar, instanța de apel a conchis că, instanța de fond n-a motivat soluția privind suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate inculpatului, astfel încât partea descriptivă a sentinței nu cuprinde considerente temeinice și legale privind aplicarea art. 90 Cod penal.

Inculpatul anterior a fost condamnat pentru infracțiuni similare, a săvârșit infracțiuni având antecedente penale nestinse, la locul de trai se caracterizează negativ.

Mai mult, instanța a evidențiat că, în speță există pluralitatea de infracțiuni, recidivă, adică înainte de stingerea antecedentelor penale în baza sentinței Judecătorei Râșcani, mun. Chișinău din 09 februarie 2011, inculpatul a săvârșit o nouă infracțiune, stabilită prin prezenta sentință.

Conform art. 34 Cod penal, recidiva are loc în cazul săvârșirii cu intenție a unei infracțiuni, pentru care persoana este condamnată prin sentință definitivă, indiferent de etapa activității infracționale (*pregătire, tentativă ori infracțiune consumată*) și indiferent de faptul dacă vinovatul a avut rolul juridic de autor, organizator, instigator sau complice, la una din aceste infracțiuni.

La aplicarea pedepsei în cazul recidivei, se iau în considerare: a) *numărul de infracțiuni săvârșite anterior*; b) *caracterul, gravitatea și urmările comiterii lor*; c) *circumstanțele în virtutea cărora pedeapsa pentru infracțiunea anterioară nu și-a atins scopul*; d) *caracterul, gravitatea și urmările infracțiunii noi*.

Totodată, instanța de apel a indicat că conform legii, instanțele de judecată nu sunt în drept să aplice condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei față de persoanele care au săvârșit infracțiuni în stare de recidivă (*art. 90 alin. (4) Cod penal*).

Astfel, instanța de apel a concluzionat că, soluția primei instanțe privind aplicarea art. 90 Cod penal este neîntemeiată, fiind necesară înlăturarea dispozițiilor sentinței privind suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate.

În acest context, ținând seama de personalitatea inculpatului și circumstanțele cauzei enunțate, instanța de apel a susținut că scopul pedepsei poate fi obținut prin aplicarea pedepsei cu închisoare, prevăzute de sancțiunea art. 217 alin. (2) Cod penal.

Cât privește apelul declarat de către inculpatul Maceret Alexei, instanța de apel a declarat că, acesta a fost depus peste termenul prevăzut de lege.

Așadar, din conținutul art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, rezultă că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Această prevedere legală are caracter de garanție egală pentru părțile din proces, fiind impusă obligația îndeplinirii în termen a actelor procedurale, sub sancțiunea decăderii din acest drept procesual.

Importanța soluționării chestiunii cu privire la termenul procedural în procesul de judecată derivă din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în hotărârile *Popov vs Moldova* din 06.02.2005 § 53; *Melnic vs Moldova* din 14.11.2006 § 40,41; *Ciachir vs Moldova* din 15.01.2008 § 45, în care, fiind constatată o violare a art.6 §1 din Convenție, Înalta Curte de la Strasbourg conchide „...că prin neaducerea vreoa unui

motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești au încălcat drepturile reclamantilor la un proces echitabil”.

Mai mult, instanța de apel a indicat că, conform art. 402 Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Sub aspectul naturii juridice, termenul de apel este un termen procedural, legal, și imperativ, astfel încât nerespectarea sa atrage decăderea din exercițiul dreptului procesual de a ataca sentința.

Dat fiind că termenul legal de declarare a apelului este prevăzut prin normă imperativă, rezultă că, sub aspectul exercitării dreptului de atac a sentinței, este pretoriu, adică titularul poate să promoveze această cale ordinară de atac numai în interiorul intervalului de timp stabilit de lege. Altfel spus, neexercitarea apelului în acest interval de timp din motive neîntemeiate duce la respingerea lui ca tardiv.

Din materialul cauzei, rezultă că avocatul inculpatului Voevuțkaia-Pîslariuc Svetlana a primit copia sentinței pronunțată la 26 februarie 2016 (f.d. 188), iar inculpatul a primit copia sentinței tradusă în limba rusă la 25 martie 2016 (f.d. 192), astfel termenul limită de apel declarat împotriva sentinței din 26 februarie 2015 este ziua de 10 aprilie 2016, apelul este declarat la 20 iunie 2016 (f.d. 214), adică după 2 luni și 10 zile de la data expirării termenului de atac a sentinței, prevăzut de lege.

În conținutul apelului, precum și în ședința instanței de apel n-au fost oferite instanței explicații convingătoare și n-au fost prezentate probe, din care ar rezulta că întârzierea declarării apelului este motivată și, în așa mod, nu a fost demonstrată imposibilitatea de a declara apelul în termenul prevăzut la art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de apel a menționat că, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelanți, examinând aspectele de fapt și de drept ale cauzei, conform cerințelor din art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța a conchis că nu există alte temeiuri de a interveni în sentința atacată.

Astfel, instanța de apel a indicat că, concluzia primei instanțe este corectă privind determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentei de infracțiune prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal: circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor fără scop de înstrăinare, adică păstrarea substanțelor psihotrope, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare.

Mai mult, instanța de apel a menționat că inculpatul nu cade sub incidența Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței

Republicii Moldova, existând restricția prevăzută la articolul (1) - *nu este manifestată căința activă în cadrul procesului penal.*

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către avocatul Buimistru Cristina în numele inculpatului Maceret Alexei și ultimul, în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 4), 6) și 15) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea hotărârilor anterioare, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei hotărâri prin care inculpatul să fie eliberat de la executarea pedepsei aplicate în temeiul art. 95 Cod penal.

Recurenții indică că, instanța de fond i-a încălcat dreptul la un proces echitabil inculpatului prin faptul că nu a pus în discuție posibilitatea examinării cauzei penale în lipsa inculpatului.

Mai mult, aceștia menționează că Maceret Alexei fiind vorbitor de limba rusă nu a beneficiat de serviciile unui interpret și anume, nu i s-a tradus ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț din 25 noiembrie 2014.

Totodată, indică că procurorul nu a asigurat dreptul învinuitului de a refuza să depună declarații.

Recurenții susțin că, instanța de apel incorect a luat în calcul la baza hotărârii de condamnare raportul de expertiză din 25 octombrie 2014, or acesta este întocmit cu încălcarea drepturilor recurentului și anume că inculpatului în aceeași zi i s-a adus la cunoștință despre dispunerea expertizei și rezultatele acesteia, fără a avea posibilitatea de a pune întrebări expertului.

Mai mult, recurenții solicită aplicarea prevederilor art. 95 Cod penal, deoarece inculpatul Maceret Alexei conform ordinului Ministerului Justiției Nr. 331 din 06.09.2006 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de prezentare a condamnațiilor grav bolnavi pentru liberarea de la executarea pedepsei, anexa nr. 2 pct. 13.1.7 suferă de toxoplasmoză cerebrală.

5.1. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor ordinare declarate de către avocatul Buimistru Cristina în numele inculpatului Maceret Alexei și ultimul, solicitând respingerea acestora, cu menținerea hotărârii contestate, menționând netemeinicia cerințelor solicitate de către recurenți, deoarece potrivit art. 430 Cod de procedură penală, recurenții sunt obligați să își motiveze cerințele înaintate, însă din textul recursurilor declarate se denotă faptul că acestea nu cuprind o astfel de motivare.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei, ținând seama de opinia participanților la proces, expusă în referințe, Colegiul penal conchide că acestea sunt inadmisibile, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz se reține, că potrivit recursurilor declarate de recurenți, aceștia indică temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 4), 6) și 15) Cod de procedură penală, și anume judecata a avut loc fără participarea procurorului, inculpatului, precum și a apărătorului, interpretului și traducătorului, când participarea lor era obligatorie potrivit legii, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța de apel a admis o eroare gravă care a afectat soluția instanței, instanța de judecată internațională, prin hotărâre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză.

Colegiul penal ține să remarce că din textele recursurilor declarate se identifică și temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10 Cod de procedură penală, și anume s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, menționând că instanțele de fond incorect nu au aplicat inculpatului prevederile art. 95 Cod penal.

Astfel, Colegiul penal constată că temeiurile invocate de recurenți nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorii de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, fiind legală și întemeiată.

Cât privește argumentul recurenților precum că, instanța de fond i-a încălcat dreptul la un proces echitabil inculpatului, deoarece nu a pus în discuție posibilitatea examinării cauzei penale în lipsa acestuia, Colegiul penal îl respinge ca fiind inadmisibil, or recurenții aduc acest argument pentru prima dată în instanța de recurs, iar conform art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală, temeiurile menționate la alin. (1) al aceluiași articol, pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Totodată, Colegiul penal va respinge argumentul recurenților cu privire la faptul că inculpatului nu i-a fost tradusă ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț din

25 noiembrie 2014, ultimul fiind vorbitor de limba rusă, or, din materialele cauzei reiese că această ordonanță este semnată de către inculpat în prezența avocatului acestuia, fără a solicita traducerea sau să indice că nu înțelege ce este scris în acest act (f.d. 35, vol. I).

Cât privește argumentul recurenților precum că, procurorul nu i-a asigurat inculpatului la etapa învinuirii dreptul de a refuza să depună declarații, instanța de recurs îl respinge ca fiind nefondat, deoarece procesul-verbal de audierea a învinuitului din 15 ianuarie 2015, la compartimentul „*dreptul de a da sau a refuza să dea declarații*”, inculpatul semnează, mai jos indicând că vrea să facă declarații în limba pe care o posedă bine și anume rusa (f.d. 49-verso, vol. I).

Mai mult, Colegiul penal remarcă că este neclară poziția apărării care indică că instanța de apel incorect a luat în calcul la baza hotărârii de condamnare a inculpatului raportul de expertiză din 25 octombrie 2014, deoarece inculpatul nu a avut posibilitatea de a pune întrebări expertului, fiindcă i s-a adus la cunoștință despre dispunerea efectuării expertizei în aceeași zi când aceasta a fost efectuată.

Din materialele cauzei rezultă că, inculpatul la 25 noiembrie 2014, semnează procesul-verbal de notificare a părților privind dispunerea expertizei, acesta fiind întocmit atât în limba de stat cât și rusă (f.d. 15, vol. I), iar prin procesul-verbal de comunicare a raportului de expertiză, inculpatul Maceret Alexei luând cunoștință cu acest raport semnează și indică că nu are obiecții (f.d. 21, vol. I).

La fel, instanța de recurs respinge solicitarea apărării privind liberarea de la executarea pedepsei penale aplicate inculpatului, conform art. 95 Cod penal, deoarece lipsește avizul Comisiei medicale specializate în conformitate cu prevederile secțiunii a 2-a a Ordinului nr. 331 al Ministerului Justiției despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de prezentare a condamnaților grav bolnavi pentru liberarea de la executarea pedepsei.

Astfel, în conformitate cu norma nominalizată mai sus, punctul 11 indică depistarea condamnaților grav bolnavi se efectuează de către medicii din penitenciare cu spitalizarea lor ulterioară în spitalele penitenciare.

Mai mult, punctul 23 al ordinului menționat prevede că, Comisia Medicală Specială este formată din cel puțin 5 medici cu asigurarea reprezentării următoarelor specialități medicale: medicină internă, ftiziopneumologie, chirurgie și psihiatrie. Componenta nominală a Comisiei Medicale Speciale se aprobă prin ordinul ministrului justiției.

La caz, inculpatul Maceret Alexei cât și apărătorul acestuia Buimistru Cristina, prezintă un raport de expertiză extrajudiciară din 06 februarie 2017, efectuat de către centrul de medicină legală pe lângă Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, care nu

este în conformitate cu prevederile menționate mai sus, astfel, Colegiul penal nu reține acest raport drept temei de liberare de la executarea pedepsei penale a inculpatului, or liberarea se efectuează de către instanța de judecată în baza documentelor medicale respective -concluzia comisiei medicale competente.

În urma circumstanțelor elucidate, instanța de recurs conchide că, de fapt în cauză nu s-au comis erorile de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 4), 6) și 15) Cod de procedură penală, la care fac referință recurenții, deci, nu persistă temeiurile de casare a soluției adoptate, pedeapsa stabilită inculpatului de către instanța de apel a fost aplicată în limitele legii, din care considerente se impune inadmisibilitatea recursurilor, ca fiind vădit neîntemeiate.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către avocatul Buimistru Cristina în numele inculpatului Maceret Alexei și ultimul, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2016, în cauza penală în privința lui *Maceret Alexei XXXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la **19 iunie 2017**.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan